

Strålsäkerhetsmyndigheten

171 16 Stockholm

Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till kärnavfallsavgifter och säkerhetsbelopp för åren 2010-2011

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har upprättat ett förslag till kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp för åren 2010-2011. Förslaget ska efter att synpunkter inhämtats från berörda myndigheter, kommuner och organisationer överlämnas till regeringen för beslut. Riksgälden tillstyrker SSM:s förslag. Vi vill emellertid uppmärksamma en otydlighet angående den presenterade riskhanteringen, vilken riskerar att medföra att finansieringsbelopp och avgifter underskattas.

Ett nytt finansieringssystem

Riksgälden ser positivt på SSM:s pågående utveckling för anpassning till den nya lagstiftningen.

Vi förordar särskilt – i linje med våra tidigare yttranden – SSM:s uppmaning till Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) att lämna kostnadsberäkningar i enlighet med riktlinjerna i den nya finansieringsförordningen. Med andra ord att SKB beräknar medelvärdet av simulerade kostnadsutfall – till skillnad från det av SKB beräknade medianvärdet – för att på så sätt få en approximation av den (aggregerade) kostnadsfördelningens väntevärde.

I ljuset av att en övergångsperiod – m.h.t. implementeringen av en ny lagstiftning – fortfarande fortgår instämmer Riksgälden med SSM:s syn på en försiktighetsattityd till de kostnadsberäkningar SKB lämnat.

Det är emellertid viktigt att skilja mellan ett (nödvändigt) krav på ändamålsenliga skattningar – dvs. varken systematiskt under- eller överskattade – och en konservativ syn på risk i en mer övergripande mening. Vi tolkar SSM:s synpunkter på riskhanteringsresultat (s. 15 i remissen) att det tyder på att vissa av de parametrar som SKB:s modell nyttjar är *systematiskt* felskattade, varför ett

behov av korrigeringsuppstår.¹ Vi vill därför lyfta fram den av SSM uttryckta ambitionen att få en ökad insyn i SKB:s skattningsprocedur av modellens parametrar. Vi anser det vara en viktig del i ett fortsatt fördjupat granskningsarbete.

I samband med diskussionen om en mer övergripande försiktighetsattityd förefaller dock följande skrivelse (s. 15-16 i remissen) som missriktad;

”Ett alternativ som bör utredas till framtida Plan-rapporter är att sätta konfidensgraden högre än de 50 % som har stipulerat det återstående grundbeloppet historiskt”.

Det är motsägelsefullt att å ena sidan utreda lämpligheten med en viss konfidensgrad, och å andra sidan uppmana SKB att redovisa *förväntad* kostnad. Skälet är att ett statistiskt väntevärde inte beräknas med hänsyn till någon konfidensgrad alls. Vid beräkning av avgifter och finansieringsbelopp är – i enlighet med finansieringsförordningen – därför valet av en viss konfidensgrad irrelevant.

Presenterad riskhantering

Bakgrunden till diskussionen i detta avsnitt återfinns i SSM:s remiss;

”Kompletteringsbeloppets syfte är att hantera oplanerade händelser av mindre sannolikhet och med större påverkan än de händelser som tillåts påverka det återstående grundbeloppet” (s. 15), samt

”Vid beräkningen av kompletteringsbeloppet ska händelser med större genomslag men med mindre sannolikhet ingå. Nya variationer för oplanerade händelser går därför in i beräkningen” (s. 48).

För att skatta en förväntad kostnad beräknas ett s.k. väntevärde, vilket är ett sannolikhetsviktat medelvärde av *samtliga* möjliga händelser (kostnader). Den presenterade riskhanteringen innebär att större variationer (och därmed vissa händelser) utesluts vid beräkning av finansieringsbelopp och avgifter. Det är i detta sammanhang viktigt att framhålla att utelämnande eller tillförande av variationer till en osymmetrisk sannolikhetsfördelning – där det i det här sammanhanget är rimligt att fördelningen uppvisar en positiv skevhet – de facto påverkar fördelningens väntevärde, inte bara fördelningens utfall vid en 90 % konfidensnivå. Vi vill därför framhålla risken att det av SKB presenterade och

---

¹ Här syftas på parametrarna lågt (optimistiskt) värde, mest sannolika värde, högt (pessimistiskt) värde som väljs av analysgruppen och tillsammans med en vald sannolikhetsfördelning – vilken tilldelar samtliga möjliga utfall en sannolikhet – indirekt ger en skattning av kostnadsobjektets standardavvikelse.

tillsynes av SSM accepterade förfarandet medför att avgifter och finansieringsbelopp underskattas.²

Slutsats

Riksgälden anser att de kärnavfallsavgifter, finansierings- och kompletteringsbelopp som SSM föreslår för åren 2010-2011 ska accepteras. Vi efterfrågar dock – i linje med SSM:s övergripande strävan – fortsättningsvis en fördjupad redogörelse för den del av riskhanteringen där variationer hanteras olika beroende på vilken beräkning som utförs. Det för att säkerställa att riskhanteringen i det avseendet inte utförs på ett bristfälligt sätt, som får följden att förväntade kostnader för omhändertagandet av kärnavfallet underskattas.

I ärendet har riksgäldsdirektören Bo Lundgren beslutat, efter föredragning av Kristoffer Ekström.

Bo Lundgren

Kristoffer Ekström

---

² Alternativ riskhantering för skilda beräkningar är endast gångbar i det fall det kan antas att samtliga nya oplanerade händelser – som tillkommer i och med införandet av nya variationer – som påverkar de möjliga kostnadsutfallen vid en beräkning samtidigt inte alls påverkar de möjliga kostnadsutfallen vid en annan beräkning.